

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy

Návrh zákona o preverovaní zahraničných investícií a o zmene a doplnení niektorých zákonov

1. Postoj APZD k návrhu zákona

APZD nesúhlasí s predloženým materiálom a žiada stiahnutie návrhu zákona z legislatívneho procesu.

2. Zdôvodnenie postoja APZD

APZD k predmetnému návrhu zákona v rámci medzirezortného pripomienkového konania uplatnila 4 zásadné pripomienky. Tri zásadné pripomienky neboli akceptované a jedna čiastočne akceptovaná.

APZD nesúhlasí s predloženým návrhom zákona ako celkom a žiada jeho stiahnutie z legislatívneho procesu najmä z nasledovných dôvodov:

- Aktuálne čelíme ťažkej ekonomickej situácii spôsobenej v prvom rade pôsobením negatívnych vplyvov pandémie COVID-19 nielen v rámci Slovenska, ale aj Európskej únie. Druhý faktor ovplyvňujúci túto situáciu súvisí s prebiehajúcou vojnou na Ukrajine, ktorá spôsobuje neustále zvyšovanie cien energií a materiálov. Vzhľadom na uvedené nepovažujeme prijatie návrhu zákona za efektívny a účinný nástroj na zlepšenie tejto situácie ani na postupné zmiernenie dopadov uvedených udalostí na podnikateľský sektor. Práve naopak, obávame sa jeho dôsledkov v podobe možného odlivu zahraničných investícií, ktoré by pôvodne smerovali na Slovensko. Odliv môže byť spôsobený pocitom rizika na strane zahraničných investorov v dôsledku navrhovanej legislatívy, ktorá môže viesť až k úplnému zákazu ich investície.
- Ďalším dôvodom nášho nesúhlasu s návrhom zákona ako celkom je aj skutočnosť, že v návrhu zákona **nie sú zavedené opatrenia na odškodnenie alebo iný druh kompenzácie pre slovenský cieľový subjekt, v prípade zákazu takejto zahraničnej investície.**
- Ďalej vyjadrujeme dôvodné obavy voči ustanoveniam zákona, ktoré umožňujú, že Ministerstvo hospodárstva SR je **oprávnené do 3 rokov od uskutočnenia zahraničnej investície, túto investíciu preveriť z úradnej moci. Následkom preverenia môže preto aj po 3 rokoch dôjsť k rozhodnutiu o zákaze investície a ustanoveniu povinnosti zahraničného investora zvrátiť uskutočnenú investíciu, obmedziť alebo zakázať výkon nadobudnutých práv a iné.** Uvedené ustanovenia spôsobujú právnu neistotu nielen slovenských cieľových subjektov, ale najmä zahraničných investorov, ktorí plánujú na Slovensku

investovať. To môže v konečnom dôsledku u zahraničných investorov vzbudzovať dôvodné obavy z rizík s tým spojených a dospieť k ich rozhodnutiu nevstupovať na slovenský trh.

- Zároveň si dovoľujeme poukázať na skutočnosť, že **prijatie takéhoto preverovacieho mechanizmu nie je povinnosťou, ale len možnosťou členského štátu EÚ tak urobiť** v zmysle Čl. 3 ods. 1. nariadenia EPaR (EÚ) 2019/452 z 19. marca 2019, ktorým sa ustanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Únie.

3. Stručný popis navrhovaných zmien, cieľ a obsah materiálu

Materiál bol predložený Ministerstvom hospodárstva SR ako iniciatívny materiál.

Primárnym dôvodom prijatia nového zákona je podľa predkladateľa materiálu

- zavedenie mechanizmu preverovania zahraničných investícií v Slovenskej republike z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky/Európskej únie,
- úprava niektorých aspektov spolupráce SR s ostatnými členskými štátmi EÚ a s Európskou komisiou na základe nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2019/452 z 19. marca 2019, ktorým sa ustanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Únie.

Stručný popis navrhovaných zmien:

- **Zahraničnou investíciou** je investícia, ktorá je plánovaná alebo uskutočnená zahraničným investorom v akejkoľvek forme a ak zahraničnému investorovi umožní priamo alebo nepriamo (§ 2 ods. 1):
 - **nadobudnúť cieľový subjekt alebo časť** cieľového subjektu,
 - **vykonávať účinnú účasť v cieľovom subjekte**; účinná účasť je podiel predstavujúci najmenej 10 % na základnom imaní alebo hlasovacích právach cieľového subjektu, ak ide o kritickú zahraničnú investíciu alebo 25 %, ak ide o zahraničnú investíciu, ktorá nie je kritickou zahraničnou investíciou.
 - **vykonávať kontrolný podiel v cieľovom subjekte**; kontrolný podiel je možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na činnosť cieľového subjektu prostredníctvom práv/na základe zmlúv alebo iných skutočností, aj bez nadobudnutia účinnej účasti,.
 - nadobudnúť vlastnícke právo alebo iné právo k podstatnej časti aktív cieľového subjektu a zároveň ide o kritickú zahraničnú investíciu podľa § 3.
- Zahraničnou investíciou je aj zahraničná investícia, ktorá smeruje k zvýšeniu už nadobudnutej účinnej účasti zahraničného investora.
- **Za zahraničnú investíciu sa nepovažuje**
 - investícia, ktorá napĺňa definíciu zahraničnej investície (§ 2 odsek 1 alebo odsek 2), ak je plánovaná alebo uskutočnená medzi subjektmi, ktorých spoločníkmi alebo vlastníkmi sú tie isté osoby,
 - samotné zriadenie alebo vznik záložného práva vo vzťahu k cieľovému subjektu alebo jeho majetku,

- transakcia v rámci bežného obchodného styku za účelom predaja alebo nákupu tovaru, výrobkov, zásob alebo služieb.
- Zahraničný investor má možnosť, nie povinnosť, požiadať MH SR o preverenie zahraničnej investície, ak nie je kritická. **Pri tzv. kritických zahraničných investíciách** (t. j. investície v určitých kritických sektoroch, napr. vojenská technológia, kritická infraštruktúra, subjekty hospodárskej mobilizácie, a i.) však platia prísnejšie pravidlá a zahraničný investor musí vždy podať žiadosť o preverenie.
- **Zahraničným investorom** je každý, kto uskutočnil zahraničnú investíciu alebo má v úmysle takúto investíciu uskutočniť a nie je občanom alebo nemá sídlo v SR ani v inom členskom štáte EÚ.
- Za zahraničného investora sa považuje aj právne usporiadanie majetku s cudzím prvkom, na ktorého účet bola zahraničná investícia uskutočnená alebo je plánovaná.
- **Zahraničným investorom nie je** osoba so sídlom v tretej krajine, ktorá vykonáva výlučne činnosti holdingových spoločností a jediným konečným užívateľom výhod v tejto osobe je občan SR alebo občan iného členského štátu EÚ.
- **Pôsobnosť orgánov ŠS:**
 - **Vláda SR** – vyjadruje sa k stanovisku MH SR, podľa ktorého zahraničná investícia ohrozuje alebo narúša bezpečnosť alebo verejný poriadok SR/EÚ. Ak vláda formou uznesenia odoprie súhlas so stanoviskom MH SR, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv, má sa za to, že zahraničná investícia nemá negatívny vplyv. Ak vláda súhlasí so stanoviskom MH SR rovnako o tom vydá uznesenie.
 - **MH SR** – je ÚOŠS pre preverovanie zahraničných investícií a vykonáva činnosti na úseku preverovania zahraničných investícií podľa návrhu zákona napr. rozhodovanie o povolení/nepovolení zahraničných investícií.
 - **Konzultujúce orgány** – spolupracujú s MH SR pri preverovaní zahraničných investícií – ministerstvá, Policajný zbor, spravodajské služby.
- **Konanie o zahraničnej investícii:**
 - Účastníkom konania je zahraničný investor, pričom cieľový subjekt má postavenie zúčastnenej osoby (t. j. podnikateľ alebo iný subjekt práva na území SR, ktorého sa zahraničná investícia týka/je určená/smeruje).
 - Zahraničná investícia sa preveruje z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku SR. Pri preverovaní priamych zahraničných investícií sa prihliada aj na bezpečnosť a verejný poriadok v EÚ.
- **Štádium: ŽIADOSŤ**
 - **Preverovanie** zahraničných investícií MH SR vykonáva na **žiadosť alebo z úradnej moci**.
 - **MH SR môže začať preverovanie zahraničnej investície z úradnej moci najneskôr do 3 rokov odo dňa jej uskutočnenia**, ak

- možno odôvodnene predpokladať, že riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície existovalo už v čase jej uskutočnenia, alebo
- existuje podozrenie, že došlo k obchádzaniu zákona.
- MH SR ani pri jednom z prípadov nezodpovedá zahraničnému investorovi za škodu, ktorá vznikne ak investor uskutočnil investíciu pred tým, ako bolo vydané rozhodnutie vo veci podľa tohto zákona.

➤ **Štádium: PREDBEŽNÉ PREVEROVANIE ZAHRANIČNEJ INVESTÍCIE**

- Predbežné preverovanie „nekritickej zahraničnej investície“ sa vykonáva pri žiadosti o preverenie zahraničnej investície, ktorá nie je považovaná za kritickú a podľa § 18 **posudzuje v prvom štádiu riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície.**
- MH SR o podanej žiadosti informuje konzultujúce orgány, ktoré sa k zahraničnej investícii vyjadria formou stanoviska do 30 dní. V tejto lehote poskytne stanovisko k riziku negatívneho vplyvu zahraničnej investície aj MH SR.
- Ak sa zistí riziko negatívneho vplyvu, MH SR oznámi začatie ďalšieho štádia, t.j. preverovanie zahraničnej investície.
- Ak sa negatívny vplyv nezistí, MH SR o tom bezodkladne zašle potvrdenie zahraničnému investorovi. Ak MH SR neodošle zahraničnému investorovi oznámenie o začatí preverovania zahraničnej investície do 45 dní od začatia konania, má sa za to, že riziko negatívneho vplyvu nebolo identifikované.

➤ **Štádium: PREVEROVANIE ZAHRANIČNEJ INVESTÍCIE**

- Začína sa zaslaním oznámenia o začatí preverovania zahraničnému investorovi a cieľovému subjektu.
- V rámci preverovania MH SR uskutočňuje konzultácie s osobami/orgánmi definovanými v návrhu zákona. Konzultujúce subjekty majú 40 dní od oznámenia o začatí konania na poskytnutie svojho stanoviska k vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok SR.
- **Výsledkom konzultácií je stanovisko MH SR o tom, že:**
 - zahraničná investícia **nemá negatívny vplyv** na bezpečnosť a verejný záujem SR/EÚ, alebo
 - zahraničná investícia **má negatívny vplyv, ale tento negatívny vplyv je možné odstrániť** určitými opatreniami – MH SR tu navrhne tzv. mitigačné opatrenia a povinnosti investora, ktorými sa zabezpečí ich plnenie, alebo
 - zahraničná investícia **má negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný záujem SR/EÚ a zakazuje sa.**
- MH SR zašle bezodkladne investorovi návrh stanoviska, v ktorom konštatuje, že zahraničná investícia má negatívny vplyv, ale je ho možné odstrániť, a tiež aj návrh stanoviska, ak zahraničná investícia má podľa MH SR negatívny vplyv a má byť zakázaná. **Zahraničný investor sa môže k tomuto návrhu vyjadriť do 15 dní od jeho doručenia.** Ak sa nevyjadrí, má sa za to, že s návrhom súhlasí. MH SR následne vyhodnocuje vyjadrenie investora a následne vydá znova stanovisko o tom, že:
 - zahraničná investícia nemá negatívny vplyv a vydá rozhodnutie o povolení investície,

- zahraničná investícia má negatívny vplyv, ale je ho možné odstrániť mitigačnými opatreniami a vydá rozhodnutie o podmiennečnom povolení zahraničnej investície, alebo
- zahraničná investícia má negatívny vplyv, zakazuje sa a vydá návrh rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície.

➤ **Štádium: ROZHODNUTIE**

- Na základe stanoviska vydá MH SR:
 - a) **Rozhodnutie o povolení zahraničnej investície** (§ 21),
 - b) **Rozhodnutie o podmiennečnom povolení** zahraničnej investície (§ 22), alebo
 - c) **Rozhodnutie o zákaze** zahraničnej investície (§ 23) - je exekučným titulom – vydá ho MH SR do 10 dní od vydania uznesenia vlády, ktorým vláda odsúhlasí stanovisko MH SR, že zahraničná investícia má negatívny vplyv a má byť zakázaná.
- **Ak MH SR nevydá rozhodnutie** podľa § 21 a 22 alebo **nepredloží vláde stanovisko do 130 dní od začatia preverovania** zahraničnej investície, **má sa za to, že zahraničná investícia nemá negatívny vplyv.**
- **Proti rozhodnutiam MH SR nie je prípustný rozklad**, rozhodnutie sa stáva právoplatným a vykonateľným dňom jeho doručenia zahraničnému investorovi. **Rozhodnutie je preskúmateľné súdom. Zahraničný investor môže podať správnu žalobu na Najvyšší súd SR – do 30 dní od jeho doručenia.**
- Ak sa rozhodnutie o zákaze investície, alebo o podmiennečnom zákaze investície nevykoná dobrovoľne, jeho výkon uskutoční exekútor.

➤ **Sankcie**

- Návrh zákona ustanovuje rôzne výšky pokút za správne delikty resp. priestupky zahraničných investorov a cieľových subjektov.
- Pokuta za nedoručenie správy o uskutočnení zahraničnej investície, nepresiahne hodnotu zahraničnej investície alebo hodnotu rovnajúcu sa 1 % celkového čistého obratu dosiahnutého zahraničným investorom na úrovni skupiny za posledné ukončené účtovné obdobie, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia. Ak uvedené nie je možné zistiť, tak MH SR uloží pokutu najviac vo výške 500 000 eur.
- Ak by zahraničný investor uskutočnil kritickú zahraničnú investíciu v rozpore so zákonom, hrozí mu pokuta maximálne do výšky zahraničnej investície alebo 2 % celkového čistého obratu. Ak ju nie je možné určiť MH SR uloží pokutu najviac vo výške 5 000 000 eur.
- Návrh zákona ustanovuje ďalšie povinnosti zahraničného investora a cieľového subjektu, ako napr. podať na MH SR správu o uskutočnení zahraničnej investície, každoročne počas prvých 3 rokov podať správu o využívaní investície, povinnosť zapísať sa do registra partnerov verejného sektora a i.

Navrhovaný dátum účinnosti: 1. januára 2023